

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.”

Êr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 3005.899.

„Esamenul de cvalificațiune învățătorască se va ține în 14/26 Iunie a. c. și în zilele următoare în seminariul nostru diecesan. Cei ce doresc a se supune la esamen au să înainteze până în 8/20 Iunie a. c. la direcțiunea institutului nostru pedagogic recursele lor provădute cu: 1) estrasul de botez, 2) absolutorial preparandial, 3) cu testimoniul despre studiile percuse înainte de a intra în preparandie și 4) cu eventualele atestate despre serviciul prestat ca învățător provisor în cutare comună.

Arad, la 19/31 Maiu 1899.

Consistoriul gr. or. rom. din Arad.

Augustin Hamsea, m. p.
archimandrit.

Congresul național-bisericesc estraordinar.

Cuvântarea

cu care a deschis I. P. S. Sa Metropolitul **Ioan Mețianu**, Congresul național-bisericesc estraordinar la 16/28 Maiu 1899.

Mărit congres!

Venerabili domni deputați!

Dacă ne-am întrunit acum aici în acest congres național-bisericesc estraordinar, am făcut-o ca să resolvim o chestiune urgentă și gravă, ce atinge deaprope, în mod îngrijitor, și pe clerul și poporul nostru, și biserica noastră națională. Înțeleg, dlor deputați, chestiunea întregirii din partea statului și a venitelor preoțimei noastre, venite mult reduse prin introducerea cunoscutelor legi așa numite politice-bisericești.

Intre alte legi votate de legislațiunea țerei în anul trecut, este și articolul XIV. din 1898, prin care se dispune și întregirea venitelor preoțimei noastre, după pregătirile ei, deocamdată până la minimumul de 1200, respective 600 coróne, iar mai apoi până la câte 1600 respective 800 de coróne.

În sensul acelei legi, din partea înaltului guvern al statului au fost și consistoriile noastre provocate, ca până la finea lui Iulie a. c. să pregătească și să înainteze aceluiași datele necesare la măsurarea competențelor de întregire, iar' vedând acele consistorii, că după tenórea amintitului articol de lege, întregirea venitelor preoțești se contemplază pe lângă unele ingerințe în autonomia noastră bisericească, așa dar' mai nainte de tóte au aflat de bine a supune cauza consistoriului metropolitan, nu numai pentru o cumpănire mai aprofundată, dar și pentru uniformitate în procedere.

Consistorul nostru metropolitan la rëndul său a provocat pe consisteriile eparchiale, să promoveze afacerea la sinódele eparchiale, ca mai întâiu acestea să se pronunțe, iar' votul lor, să se înainteze consistoriului metropolitan, care își rezervase a autorisa pe consistoriile eparchiale să pună în lucrare votul sinódelor, în cazul când acela ar fi uniform, iar în cas de divergență să-l transpună cu aprecierile lor, congresului național-bisericesc estraordinar contemplat pentru ziua de astăzi.

Două din cele trei sinóde eparchiale, anume cel de aici și din Arad, s'au declarat pentru pregătirea și înaintarea datelor pentru primirea întregirii venitelor preoțești dela stat, condiționat, dacă acesta s'ar face fără alterarea autonomiei noastre bisericești, pe când sinodul din Caransebeș s'a declarat necondiționat în contra primirii acelei întregiri dela stat.

Astfel am ajuns, dlor deputați, la întrunirea noastră în acest congres național-bisericesc extraordinar, pentru rezolvarea amintitei chestiuni de mare gravitate.

Deci salutându-Vă cordial și la această întrunire, și recomandând și această chestiune momentosă, înțeleptei d-văstre aprecieri, declar sesiunea congresului nostru național-bisericesc extraordinar, convocat aici pe astăzi de deschisă.

Sedința I.

(Deschiderea)

Dumineca trecută, în 16/28 Maiu, la Sibiu iarăși s'au vădut întruniți cei mai aleși fii ai bisericei noastre gr.-or. române, membrii măritului nostru Congres național-bisericesc, convocat în sesiune extraordinară.

Înainte de toate s'a celebrat în biserica parohială din Sibiu-Cetate serviciu divin festiv, pontificând Înalt Preasfinția Sa Dl. arhiepiscop și Metropolit *Ioan Meșianu*, asistat de P. C. Sa Părintele Archimandrit, și Vicariu Arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, de ppresbiterul Ioan Papiu, de asesorul consistorial Mateiu Voileanu, directorul seminarial Dr. R. Roșca, protopop onorar, de ppresbiterul Iuliu Dan și diaconii Demetriu Câmpean și Ioan Popoviciu.

Erau prezenți toți deputații congresuali cari sosiseră deja, și un ales public. Corul eminent al dlui profesor Dima a executat răspunsurile liturgice cu cunoscuta-i măestrie.

Serviciul divin s'a încheiat apoi cu rugăciunea pentru chemarea Duhului Sfânt peste lucrările Congresului, rugăciune făcută și ascultată în genunchi de toți cei din biserică.

După serviciul divin Eminenția Sa Înaltpreasfințitul Metropolit a fost condus de preoții slujitori la reședință. Publicul s'a resfirat.

În curând apoi domniile deputați congresuali s'au adunat iarăși în biserică și o deputațiune a mers și a invitat pe înaltul prelat în mijlocul Congresului.

Sosind și ocupând scaunul presidial, a deschis Congresul prin vorbirea pe care o publicăm în fruntea numărului de față.

Vorbirea a fost primită cu urări de „trăiască“ la adresa Metropolitului.

S'a trecut după acesta la constituirea biroului provisoriu, la care Em. Sa Metropolitul a chemat pe deputați: din cler: Dr. Tr. Badescu, Dr. Tr. Putici și Mateiu Voileanu; mireni: G. Bogoievici, Dr. E. Cristea, Dr. N. Oporeanu, Dr. Iustin Papp, Ioan Sârbu și Dr. I. Șenchea.

După acestea notarul M. Voileanu a dat cetire listei deputaților pentru a se constata câți sunt prezenți și astfel întrucât Congresul e ori nu capabil

a lua concluse valide. Să constată că sunt prezenți 66 domni deputați (din 90), deci e majoritatea recerută.

S'a prezentat din partea presidiului raportul consistoriului metropolitan pregătit în acest obiect pentru a fi înaintat la congres. S'a decis a se da comisiei ce se va alege spre scopul studierii acestui unic obiect pentru care a fost convocat congresul.

S'a prezentat o adresă venită dela tinerii români universitari din Cluj, prin care își arată dorința lor față de hotărîrea în obiectul acesta de mare importanță, supus deliberării congresului. Să dă și ea comisiei respective.

Înainte de intrare în ordinea zilei, deputatul Parteniu Cosma prezintă următoarea propunere, care e a se adauge la concludul ce va lua în cauza întregirii și anume la caz de primire. În acest caz agendele bisericei noastre se vor înmulți în mod însemnat în ministeriul reg. ung. de culte, și față de acest caz d-sa propune a se adauge la concludul de primire încă următoarele:

„Totodată congresul regretă, că în ministerul r. u. de culte și instrucție publică, de un lung șir de ani nu se află aplicați bărbați ortodocși de naționalitate română, cari cunoscând bine afacerile biserice și însușirile credincioșilor ei, se pôtă contribui cu cunoscințele lor speciale la rezolvirea corectă a chestiunilor noastre bisericesci și școlare, precum se aflau sub primul regim deákist. Deci:

considerând că dela modul punerii în lucrare al art. de lege XIV din 1898, care tracteză chestiuni de natură forțe delicată, depinde în mare măsură pacea între stat și biserica noastră autonomă;

considerând că afacerile bisericesci și școlare ale bisericei ortodoxe din statul nostru, deși ierarhică și ea, ca cea romano-catolică, totuși nu se provéd în ministeriul de culte și instrucțiune publică prin o secțiune compusă din funcționari de confesiunea ortodoxă, precum se provéd afacerile bisericei romano-catolice în secțiunea I. compusă și condusă numai de funcționari rom.-catolici, ci se provéd prin secțiunea II. dimpreună cu ale reformaților, luteranilor, unitarilor, israeliților, baptiștilor, nazarenilor etc., tot confesiuni ale căror instituțiuni nu sunt identice cu ale bisericei ortodoxe;

considerând în fine că guvernul actual s'a angajat a inaugura un regim în spirit deákist, care a evitat orice conflict între guvern și biserica noastră, și a guverna după „lege, drept și dreptate“:

„Congresul rógă pe Înalt Prea Sfinția Sa Metropolitul, ca punându-și în cumpănă totă autoritatea ce-i compete în calitatea sa de cap al bisericei autonome ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, să întrevină la guvern, ca și în interesul binepriceput al statului, să iee măsurile necesare, ca în ministeriul de culte și instrucțiune publică, să se aplice la posturile cardinale bărbați cualificați din sinul bi-

sericei noastre naționale, ca afacerile bisericeii noastre naționale să se p^otă rezolvi corect și în mod demn de însemnătatea ei pentru stat."

I. P. Sfinția Sa Metropolitul ține a aduce la cunoștința Congresului, că aceea ce deputatul Cosma intenționează prin propunerea de mai sus, I. Pr. Sfinția Sa a și făcut deja de repetite ori, că adevărat a amintit și a arătat dlui ministru dorința asta, e drept că numai verbal, iar că d-l deputat intenționează ca Congresul însuși să dea o îndrumare în acest sens Metropolitului, ca să întrevie, firește va fi și mai folositor eventualei reușite, căci alt pond va avea atunci întrevierea, urmând dintr'un vot al congresului, și altul când întrevii așa mai mult personal.

Se dă și propunerea dlui Cosma comisiei.

Intrându-se în ordinea zilei, se presintă cererile de concediu, și se ac^ordă (vre-o 20).

Se suspende apoi ședința pentru consultare asupra comisiei căreia să se dea spre studiere și venire cu propunerea raportului consistoriului metropolitan, și celelalte în legătură cu el.

După redeschidere se primesc în comisie:

Din arhidieceasă: P. C. Sa dl archimandrit-vicariu Dr. H. Pușcariu din cler, iar mireni deputații Parteniu Cosma și Dr. I. Mihai.

Dela Caransebeș: P. C. Sa dl archimandrit Filaret Musta, din cler, mireni deputații: Esc. Sa Feldmarschal-Lieutenant Teodor Cavalier de Seracin și Titu Hațeg.

Dela Arad: Deputatul din cler Ignatie Papp, iar mireni Dr. N. Oncu și P. Truța.

Ficsându-se timpul de întrunire a ședinței proxime pe mâne la orele 10 a. m. tot în biserică, ședința asta primă se închide.

Sedința II.

— 17 Maiu v. a. m. —

După-ce s'a verificat protocolul ședinței prime, s'au prezentat de I. P. S. Sa Metropolitul cererile nouă de concediu și s'au acordat. S'a dat apoi expresie condolenței congresului pentru m^ortea lui Valeriu P. Bologa, fost deputat congresual, prin sculare și „D^eu să-l odihnească“.

Intrându-se în ordinea zilei, referentul comisiei de 9, Dr. Ioan Mihai referă asupra raportului consistoriului metropolitan în obiectul întregirii dela stat a salariilor preoțești. Spune că comisia de 9, constituindu-se sub președința P. C. Sale dlui vicariu arhiepiscopesc Dr. H. Pușcariu, a adus propunerea ce o va presinta în obiect, numai cu majoritate de voturi, doi dintre membri ei fiind contra primirii, și rezervându-și a lua poziție în plinul Congresului contra propunerii de primire a comisiei. Dă apoi aci cetire raportului însuși al Consistoriului metropolitan, care este următorul:

Mărit Congres!

Inaltul guvern al țerei noastre, urmând a implini promisiunea dată la pertractarea legilor politice-bisericești,

că va veni întru ajutor confesiunilor receptate în ț^eră spre a ameliora starea materială a preoților lor, a prezentat dietei țerei un proiect de lege despre întregirea venitului preoțesc, sau adevărat parochial.

Proiectul acesta de lege conținând dispozițiuni prejudici^ose, autonomiei noastre bisericești, consistoriile noastre eparchiale au așternut camerei deputaților o representațiune motivată, și au cerut ca proiectul de lege să se restituie guvernului cu însăreținerea, ca să asculte confesiunile — între acelea firește și biserică noastră, și prelucrând proiectul de lege în consonanță cu legile cardinale ale țerei, cari asigură autonomia confesiunilor, să-l presinte spre pertractare în redactare nouă.

Aceeași representațiune s'a substernut mai apoi din partea metropoliei și casei magnaților în numele tuturor consistoriilor noastre eparchiale cu același petit ca mai nainte

Legislațiunea țerei înse a votat proiectul de lege în ambele case ale dietei, cu puține modificări, și astfel acela votat de dietă, și sancționat de monarhul, s'a promulgat în colecțiunea legilor țerei la 15 Iunie 1898 căl. n. ca al XIV. art. de lege din anul 1898 și a devenit lege obligatorie la finea lui Iunie 1898.

Subsemnatul consistor, în sesiunea sa de an, ținând că trebuie să-și dea s^ema despre normele legii în raport cu autonomia bisericeii, n'a esitat nici un moment de a recunoșce legii regnicolare o gravitate estraordinară, ca și care abia va fi mai avut vr'o chestiune bisericească dela întemeierea constituțiunei noastre bisericești până în momentul de față, și care impunea bisericeii în mod imperativ datorința de a regula ținuta organelor sale față de cerințele legii regnicolare.

În conștiința acestei datorințe subsemnatul consistor a îndrumat consistoriile eparchiale să promoveze chestiunea întregirii venitului preoțesc în condițiunile legii la sinódele eparchiale de estan, pentruca în prima linie acelea în calitate lor, ca reprezentanțele singuraticelor eparchii, să se pronunțe în cauză, rămânând, ca voturile lor, în cas, dacă ar fi divergente și n'ar manifesta unitatea în biserică, să se substernă unui congres național-bisericesc estraordinar, convocat în acest scop pe ziua de 16/28 a lunii curente.

De fapt voturile sinódelor eparchiale se presentă dispartitate în vederile reprezentanțelor singuraticelor eparchii cari inomis reclamau convocarea congresului național-bisericesc estraordinar.

Convocat acela, ne luăm voia a presenta Măritului Congres în aclus sub % conclusele sinódelor eparchiale spre ulterioară și finală enunțațiune normativă în cauză, — iar în scopul luminării cestiunii din tóte punctele de vedere ne permitem a espune următoarele:

Dintre dispozițiunile legii, cuprinse în 23 §-i, prejudici^os pentru autonomia bisericeii noastre este mai nainte de tóte principiul fundamental, în aplicarea căruia dotațiunea acordată de stat, nu se dă bisericeii ca atare într'o sumă generală asemnată la dispozițiunea autorităților bisericești superioare, precum enunțase consistoriul metropolitan în concludul din 22 August, 1894, Nr. 192, încuviințat de congresul național-bisericesc din a. 1895 prin concludul nr. 73 — ba nu se ac^ordă nici chiar parochiilor, ci se dă parochiilor ad personam (§. 3 din lege).

De asemenea prejudici^osă este dispozițiunea din §. 2 al legii, în înțelesul căruia venitul posturilor de parochi, cari s'au înființat după 1 Ianuarie 1898 și al celor, cari se vor înființa de aci încolo, se va întregi numai atunci dacă ministrul află organizarea acelora motivată.

Drept corolar la această dispozițiune, §-ul 15 din lege ac^ordă ministrului dreptul, se provóce autoritatea bis.

a afilia o comună la alta, când venitul parochial întregit dela stat, ar scădea în mod permanent.

Sub și mai gravă excepțiune cad §-ii 7, 8 și 9 din lege anume pentru delictele politice, cari prea ușor pot fi atribuite preoților, pentru greutatea pedepselor, cari se normează acolo, dată fiind ministrului libertatea nelimitată de a se conforma sau a nu se conforma sentinței disciplinare a judecătorilor bisericești, și prin urmare a denega sau a sista întregirea venitului și atunci, când preotul s'a declarat nevinovot.

Gravamen just pôte forma mai departe §. 17 din lege, conform căruia ministrul asemnă sumele dotaționale la dispozițiunea autorităților confesionale pe lângă condițiuni, cari nu sunt precisate în lege, și în ultima linie depind dela ministrul.

Acestea sunt cele mai momentuoase dispozițiuni ale legii, cari nu se pot concorda pe deplin cu autonomia unei biserici, care ca a noastră, cu constituțiunea sa garantată prin legile țerei, și conform dispozițiilor generale din stat. org. capitl. I, își regulază, administrează și conduce independent afacerile sale bisericesci, școlare și fundamentale, în toate părțile și factorii ei constitutivi.

Față de legea statului care, precum arătarăm, ne ofere ajutorul de stat în condițiuni grele, următoarele momente pledază pentru primirea ajutorului:

1. Statul este dator a da din banii ce încuig în vistieria lui o anumită cuotă pentru scopurile culturale ale cetățenilor săi, și biserica noastră ca ori-și-care altă biserică din stat, are un drept formal asupra venitelor ce se ofer din vistieria statului. Și îndeosebi stă asta ați, mai mult de cât ori și când, după-ce statul prin introducerea legilor politice-bisericesci, a scurtat pe preoți în venitele lor.

2. Deși întregirea venitelor de astădată ni se oferă în condițiuni grele, timpurile și tendințele guvernului se pot schimba, și atunci am ajunge în pozițiunea de a folosi venitele din vistieria statului în condițiuni mai favorabile și mai priincioase desvoltării noastre culturale.

3. Dacă biserica ca atare nu va primi întregirea venitelor între condițiunile legii, ea față de puterea statului ar intra într'o poziție grea, având să oprască pe singuraticii preoți, ca ei direct și fără scirea și întrevenirea autorității bisericesci să ceară și să primască întregirea venitelor lor dela stat. Casul acesta pôte provoca disordine și anarhie în biserică, și abia am avé mijloce pentru curmarea lor.

4. Numai primirea întregirii venitelor preoțesci în genere, și din partea bisericii ca atare, trage după sine posibilitatea ca între anumite condițiuni — după cum se indică în §. 17 din lege — suma venitelor întregitoare să se pună întrégă la dispoziția autorității bisericesci ca atare, și apoi această să o împartă diferiților preoți. Tot numai această primire pôte face posibil, ca autoritatea noastră centrală să intervină la măsurarea venitelor și să salveze astfel interesele singuraticilor preoți.

5. Pracsă de ați, ce o observă ministrul la împărțirea ajutoarelor din vistieria statului, încă nu este mai bună; ci mai curând mai rea decât cea provăduță în lege. Pentru-că ați, dacă se subșterne ministrului lista celor cari ar fi să fie împărțâșiți din ajutorul dela stat, ministrul simplu sterge din listă pe unul sau altul, fără a arăta barem motivul procederii sale.

În sensul legii în vigóre însă, ministrul nu va mai putea face această. El pôte să eschidă pe vre un preot dela venitele sale numai pe baza unei sentințe formale, și dacă pretinde dela autoritatea bisericescă ca ea să tragă pe cutare preot în cercetare disciplinară și să aducă în contra lui sentință, trebuie să-i comunice autorității bisericesci și acusa.

Bine că ministrului i-se atribue dreptul ca să se

dispenseze de un preot, care din partea autorității sale bisericesci a fost achitat: însă dacă ni se comunică odată acusa, scim cel puțin de ce se tractează, și putem presu-pune, că nu se va cere introducerea cercetării disciplinare pentu ori-ce minuție, care nu s'ar putea justifica înaintea publicității bisericesci, ba ne mai e dată și posibilitatea de recurs la tribunalul administrativ și încă autorității bisericesci însăși, privindu-se vătămă în cazul când nu se respectază decusul de ea adus.

6. Între preoții nostri nu esistă de aceia cari să ducă viață nemorală și scandalosă seu se observe atitudine dușmănosă statului; iar în contra vecșatiunei în această direcție, ne dă ore-care garanță împregiurarea că acusa recidată direct la ministrul, trebuie să ni se comunice, precum avem și dreptul de recurs în contra aceleia, la tribunalul administrativ suprem, ca la un for exempt de influința politice de toate zilele.

7. Preoții nostri și dacă vor primi întregirea venitelor lor dela stat, totuși rămân și încă cu atât mai atâr-nători dela autoritatea bisericii. Fiindcă unui preot amovat odată din funcțiunea sa bisericescă, nici statul nu-i mai pôte da venitul întregitor, și astfel primirea acelu venit atârână în prima liniă dela autoritatea bisericescă.

8. Dotațiunea parochiilor noastre, pe lângă toate încercările de ameliorare ce în decursul timpului s'au făcut prin organele competente, încă nici astăzi în o parte considerabilă de comune, nu corespunde nici dotațiunii modeste de 400 fl. pentru clasa III. și unde nominal se pare a esista această dotațiune, nici acolo nu este sigură, ci este supusă fluctuațiunilor, mai ales că sesiuni parochiale nu avem pretutindenea, ear fonduri bisericesci, precum au alte confesiuni din patrie, la noi nu esistă, ci tot venitul preoțesc apasă pe umerii poporului și altecum destul de apăsă de tot felul de dări.

9. Biserica noastră ortodoxă română, mai lipsită de cât ori care biserică din patrie, în cei cincideci de ani din urmă de repește ori a cerut, ca statul să vină într'ajutor preoțimii noastre cu o dotațiune corespundătoare și să spriginască cu mijloce materiale instituțiunile noastre bisericesci și culturale, — firesce cu respectarea dreptului de autonomie și a rëndului bun bisericesc, — fără ca pân' acum să fie urmat ceva îmbucurător în această direcțiune.

10. Astăzi cu deosebire în urma legilor de căsătorie civilă, preoțimea noastră s'a lipsit și de puținul, dar sigurul venit, ce-l avea, și mai ales esistența protopresbiterilor, s'a îngreunat preste măsură.

11. Preoțimea archidieceșană a renunțat la ajutorul de stat de 24.000 fl. din cauza modalității de împărțire cu preterarea organelor bisericesci competente, și prin această a dovedit resignațiunea sa în interesul rëndului bun bisericesc, fără a afla vre-o recompensare pe altă cale; iar ajutorul anual de câteva mii fl., ce s'a dat de la stat în anii din urmă, cu introducerea art. de lege XIV. din 1898. se va sista și astfel preoții din archidieceșă lipsiți de ori-ce ajutoriu, nu vor putea da crescere fiilor lor, ca să pôtă fi ei următori preoți, sau să sporască inteligența noastră, precum a fost până acum, ba chiar statul preoțesc va fi desconsiderat și necăutat, ca un stat dela care se pretinde mult, care însă dă puțin pentru esistența unei familii.

12. Când organele statului preste așteptare și în contra asigurărilor Dlui ministru de culte, date în casa magnaților, că adecă §. 17. al art. de lege XIV. nu ar pretinde alte condițiuni, decât ca ajutoarele asemnate să ajungă la mâna preoțimii — ar încerca prin darea ajutoriului de stat să aservască pe careva preot pentru lucruri contrare bisericii noastre naționale, preoțimea noastră va avea resignațiune și bărbăție, să prefere a conserva demnitatea și independența sa, decât a primi un ajutoriu, ce ar fi legat de condițiuni necompatibile cu chemarea sa.

Pentru a apreția în mod just motivele cari recomandă primirea ajutorului de stat și totodată și motivele, cari pledază pentru a ne lipsi de acel ajutoriu, voind a ajunge astfel la o concluziune obiectivă, notăm că legea nu acórdă guvernului titlul de a se îngera în afacerile interne ale bisericeii, nici în cestiunile de administrațiune la înființarea posturilor de parochi și la afilierea comunelor bisericesci, nici în procesele disciplinare ca afaceri judecătorești: și administrațiunea și jurisdicțiunea bisericeii rămân deci intacte și ferite de ori-ce ingerință din partea guvernului statului, — totul ce pôte face statul, pentru a paralisa o acțiune lui inconvenientă, este denegarea ajutorului cerut, respective detragerea ajutorului acordat, lăsând pe preoți în statul neajunsurilor în care se află actualmente sau reieptându-i în statul quo ante.

Viitoriul va dovedi dacă temerile sau speranțele de acum, în privința praecei ce va aplica-o guvernul, sunt întemeiate sau nu.

Câte posturi de paroch sunt avisate la ajutorul statului, cu cari sume, și în general care este trebuința totală a bisericeii întregi, nu putem ști, căci eparchiele nu ni-au presintat datele despre conscrierile venitelor preoțesci.

Știm însă, că după conscrierile cele vechi, statul prelininase spre acest scop mai multe sute de mii de florini. Cu toate acestea ori și cât de formidabile se presintă sumele prelininate, se nu ne facem iluziuni că preoții nostri se vor împărtași de ajutore prea opulente.

Și măsura îngustă la acordarea ajutorului întregitor, și gradația de 3 și 6 ani, ambele vor concurge, pentru a reduce cuantul ajutorului la un minim neconsiderabil.

Mai resteză se invocăm atențiunea Măritului Congres la dispozițiunile §-lui 21 din lege, cari apriat declară, că ajutorele asemnate până acum din vistieria statului pentru preoții lipsiți, se vor sista pentru confesiunile necatolice și se vor folosi spre ajutorarea preoților bisericilor catolice.

Terminul pentru a opta la ajutorul de stat e de un an de zile, calculat dela intrarea în aplicare a legii, espiră deci la finea lunii lui Iuliu a. c. călindar nou.

Espirat acest termin fără a ne fi folosit de beneficiile legii ne-am lipsit pentru totdeauna de ajutorul de stat, cu care numai într'un cas special mai putem reflecta (§. 3 al. 2.)

Beneficiile, cari legea le acórdă preoților, sunt facultative; fie-care preot pôte renunța la ele, refusând a cere ajutorul de stat, și renunțând la cel acordat, îndată ce nu are trebuință de acela, sau i-se impun condițiuni neconvenibile la primirea aceluia.

În fine cererile de ajutor sunt a se subșterne prin intermedierea autorității bisericesci superioare, care va esamina raporturile locale și individuale și va cumpăni necesitățile de traiu ale petentului, stăruiind a-i se da în punctul atitudinii sale inviațiunile reclamate de interesul bisericeii și al statului preoțesc în general.

În cele premise am aretat grautatea, cu care legea apasă asupra doplinei libertăți în cele ale bisericeii, și care pledază pentru refusul ajutorului de stat; am aretat totodată motivele cari ne pot predispuce a opta pentru ajutorul de stat, până când prin întocmiri organice în biserică vom ajunge a asigura preoții parochiale din propriile noastre mijloce o existență amăsurat chemării ei spirituale și ferită de momelile tendințelor moderne în stat și în societate.

Până atunci însă reflectând la miseria, de care suferă preoțimea noastră, la lipsele vieței tot mai multe și tot mai agere, la condițiunile de existență tot mai grele; în presupunerea că legea se va aplica spre binele bisericeii, care e totodată și al statului, cu tactul reclamat de

o rațiune de stat prudentă și înțeleptă; considerând anume, că la beneficiile legii devenite onorose, pe lângă o abnegațiune resolută, de care preoțimea noastră, în timpuri de grea cercare totdeauna a dat probe eminate, putem renunța în tot momentul: subsemnatul consistor e de buna credință, ca în stadiul actual al acestei grave cestiuni prevaleză considerațiunile de oportunitate, cari ne recomandă primirea ajutorului de stat.

Ne luăm deci voia a propune Măritului Congres se admită ca preoțimea parochială să cêră și să primescă întregirea venitului său din vistieria statului, în condițiunile articolului de lege XIV din anul 1898., în cazul când în conformitate cu § 17 din lege, dotațiunea întregă se va pune la dispozițiunea autorității bisericesci superioare spre distribuire, fără altă condițiune, decât ca sumele reclamate la întregirea venitului preoțesc, să ajungă la destinarea lor, sau adecă la mâinile preoților îndreptățiți la acelea.

Iar pentru a preintimpina toate eventualitățile viitoriului, Măritul Congres se binevoiescă a prevedea cu a sa înaltă autoritate conclusul nostru din 21 August 1898, Nr. 200, și de acord cu același a îndruma parochiile, să pună la cale precum e prevădut și în dispozițiunile generale privitoare la regularea parochiilor, votate de congresul din a. 1870. o acțiune energică pentru regularea dotațiunii preoților amăsurat referințelor locale prin sacrificii potențate din partea credincioșilor, prin reducerea posturilor de parochi și prin gruparea comunelor mai mici într'o unică parochie, eventual prin alte mijloce create din propriile noastre forțe, cari ne garantează independența bisericeii și a organelor și acela ingerințe străine de misiunea bisericeii.

Din ședința plenară a consistoriului metropolitan ținută în Sibiu, la 6/18 Maiu 1899.

Ioan Mețianu, m. p.   Leontin Simonescu, m. p.
metropolit.   secret. metr.

După cetirea acestui raport dep. Dr. Ioan Mihai, ca referent al comisiei de 9, pentru a motiva pe scurt propunerea comisiei de acceptare a întregirii prin mijlocirea consistoriilor, a spus, că primul lucru la care comisia s'a gândit înainte de a-și formula propunerea, a fost, să recomande Congresului, ca orice conclus va lua, să îngrijască să fie un conclus executabil. Și ca atare nu pôte recomanda Congresului decât acceptarea întregirii prin consistorii, căci o respingere a lui, ar fi și mai funestă în urmările sale. Care ar fi urmările respingerii? Întregirea e provădută prin o lege votată de corpurile legiuitoare și sancționată de M. Sa Monarchul. O modificare a acestei legi pentru moment nu se pôte spera. Față cu această situație reală, rolul nostru se mărginesce numai la atâta, să declarăm că voim să ne folosim

de favorul ce ni-l ofere legea, ori nu voim? Și și la această ocazie de declarare, am ajuns fiind-că legea care e numai facultativă, obligă pe ministru ca înainte de a o executa pe căile sale, să încerce o înțelegere cu bisericile, ca să primescă a fi ele mijlocurile între preoțimea lor și guvern. De silit nu ne silește nime a o face această. Dacă noi vom respinge rolul, urmarea va fi ca să dicem în conclud și aceea, că pe preoții cari, chiar și în contra hotărârii noastre ca for suprem legislativ în biserică, ar cere și primi totuși întregirea, noi să-i disciplinăm! Dar se naște întrebarea: putea-vom noi face procese disciplinare preoților pentru-că ei usază de un drept pe care o lege pozitivă a statului li-l dă? Iată ai ajunge în impasul de a fi adus un conclud neexecutabil. Avem cas de precedentă. Ajutorul de 24.000 florini s'a hotărât să nu-l mai primim, fiind-că ministerul ne-a pus niste condiții cari ne păreau jignitoare autonomiei, ca și acum. Noi aici am hotărât să nu-l primim, dar preoțimea a alergat și alergă de-l ridică dela autoritățile statului, și de ai vrea să o disciplinezi, ar trebui să suspendezi jumătate din ea! Dar n'am putea lua răspunderea pentru stările ce ar urma în acest cas. Mai e motiv și miseria. Cu dotația sa de ași, clerul nu își poate împlini chemarea deplin. Pretensiile cresc într'una, venitele nu se crăscă. dar scad: urmarea e, că tot mai puține elemente culte intră și vor intra în statul preoțesc. Precum am mai amintit, legea însași încercă să-și câștige concursul autorităților bisericesti la executare, de aceea prescrie ministrului să încerce înțelegerea, și dacă biserica îi dă acum acest concurs, guvernul e dator a da întregirea prin aceste autorități, — iar dacă nu se pot înțelege, ministrului îi e rezervat dreptul a primi cererile și a distribui ajutoarele și deadreptul preoților, prin organele sale politice. Comisia crede, că n'ar putea fi mai mare pericol pentru biserică, ca a da preoțimea pradă pe mâna organelor politice, dicându-i: noi nu avem să ne îngrijim, nici să mijlocim măcar, primirea acestor ajutoare, îngrijescă-se acele organe de voi, preoților!

O ameliorare a situației preoțimei e imperativă, iar noi din propriile mijloce ași nu putem spera s'o facem.

Pentru acestea și pentru multe alte considerante, pe cari își rezervă, de va fi nevoie, a le arăta încă la timpul seu, prezintă în numele comisiei de 9, următoarea propunere de primire condiționată:

Considerând, că ameliorarea dotațiunii preoțesci este o necesitate imperativă pentru progresul cultural și moral al bisericii noastre și că biserica în urma vitregităților timpurilor trecute, în prezent nu este în poziție a face ameliorarea dotațiunii din mijlocele sale proprii;

considerând, că statul după legile în vigoare are datorința a concurge cu mijlocele sale la susținerea organismului bisericesc, iar statutul organic ne îndreptățesc, ca în lipsa de mijloce proprii suficiente, să reclamăm ajutorul statului;

considerând, că articolul de lege XIV. din 1898, despre întregirea venitelor din țară, cari nu aparțin con-

fesiunilor romano-gréco. și armeano-catolice, cu finea lunii Iulie 1898 a devenit lege obligatorie, de a cărei dispozițiuni biserica trebuie să țină cont;

considerând, că unele dispoziții ale acestei legi, ce sunt prejudețioase autonomiei noastre bisericesti, isvoresc din o neîncredere în ceea-ce privesce conduita morală și patriotismul preoțimei;

considerând, că această neîncredere este fără temeiuri încât s'ar referi la preoțimea noastră, pentru-că aceasta întotdeauna a escelat prin purtarea sa morală și prin patriotismul său adevărat;

considerând, că înaltul guvern al țerei prin executarea dreaptă și corectă a legii, chiar în înțelesul bine priceput al statului poate delătura bănușele, ce cu drept cuvânt le-a avut biserica la aducerea acestei legi în ceea-ce privesc slăbirea disciplinei bisericesti și vexațiunea neîntemeiată a preoțimei noastre:

Congresul naț. bis., sub reserva că dotațiunea întregă ce compete preoțimei noastre se va pune la dispoziția autorității bisericesti superioare, admite ca preoțimea să primescă întregirea venitelor sale din visteria statului în condițiile articolului de lege XIV din 1898 fără altă condiție, decât ca sumele reclamate la întregirea venitului preoților să ajungă la destinațiunea lor.

Conclusul consistoriului metropolitan din 21 Aug. 1898. Nr. 200, referitor la regularea dotațiunii clerului din mijloce proprii ale noastre, să aprobe.

În mijlocul unei mari interesări, se deschide discuția asupra obiectului, discuție care a ținut într'una până la ora 1 d. a., și pe când abia vorbiseră jumătate din oratorii insinuați.

Dep. Nicolau Măneaguț, ia cel dintâiu cuvântul după referent, și ține o vorbire mai mare, în care arată că:

Vechii preoți români ortodocși, părinții și moșii nostri, n'au avut „salariu“ și au trăit alipiți de popor, străduindu-se a-l păstori pe acesta așa ca cu dragoste să-i împărtășescă și pe dâșii din rōdele muncii sale. Din astă strinsă alipire cătră popor, a urmat acel nemăsurabil câțig și folos, că spre deosebire de multe alte neamuri și confesiuni, cari, favorite de sorțe, și-au putut salarisa, uaele chiar îmbuiba, preoțimea lor, — ni-s'a conservat legea și datinele și acea evlavie specifică românească, care până ași constituie nu numai nota caracteristică, ci și murel tare și neclătit, ce ne-a apărat poporul de invasiuni dușmane, ca și de influințe pernicioase, străine și demoralizătoare.

Părinții nostri așa au trăit, și cât pentru cele materiale, nu au stat de fapt înderētul preoțimei altora! Din contră, prin hărnicia și economisarea lor, muncind din greu pământul alătura cu poporul, și adăugând la muncă cruțarea, s'au distins în general prin o bună gospodărie și bunăstare, nu numai față de poporul însuși, ci și față cu amplexiunii bisericesti ori civili fix plătiți! Și mulți dinari sunt ai preoțimei noastre prin fondurile tuturor instituțiunilor românești, și multe generațiuni de inteligenți, crescute au fost din munca, din prescura, din cruțarea preotului ro-

mănesc! Căci nu cel-ce câștigă mult, nici cel cu mult plătit, are, ci cel-ce cruță mult. Face apoi comparație între contribuiriile altor confesiuni pentru cult și între cele ale poporului nostru, și constată că rău ne-am dat și noi, a scuza toate cu mult descântata noastră „sărăcie“, și cu acesta apoi am rămas cu rușine înapoia altor neamuri în cele culturale, și totodată am învățat poporul un învăț rău: de a nu se încrede în propriile-i forțe, de a se scusa la toate și pentru toate cu ciuha „sărăciei“, pe când de fapt el stă mai bine ca cutare meșteșugar unitar dela oraș, care plătește pentru susținerea parohiei 15—30 fl. la an, sau ca Sașii cari dau 6 clăi de grâu preotului și deci de florini didactru la școlă, nu e ferdelă de cucuruz cu tului și pițule școlii! Dar critisează totodată și ținuta preoțimei, care cu prea puțină reținere s'a aruncat și cere însași primirea acestei întregiri dela stat, deși știe și ea că asta e numai o cursă periculoasă. Crede că ne putem ajuta și noi de noi. Și de aceea declară că nu primește întregirea dela stat, însă se gândește la mijlocele de-a ajuta înșine preoțimei. „Nu primesc dotațiunea dela stat, dar mărit Congres, rămânând pe acest punct negativ, că „nu primesc dotațiunea dela stat“, m'asi face vinovat de nerespectarea dorințelor alor peste 100 de preoți, cari m'au trimis aici. Situațiunea de ați a preoțimei este de fapt nesuferibilă, și dacă voim să păstrăm prestigiul bisericii și ca să domnescă în biserică ordinea, atunci trebuie să recunoștem, că schimbarea acestei nesuferibile situațiuni este totodată și neaminăveră. Drept ce am onorul a face, și pentru cazul, că necondiționat s'ar respinge ajutorul oferit de guvern, și pentru cazul, că acela s'ar accepta cu anumite condițiuni, următoarea propunere pozitivă:

„Congresul național bisericesc însărcinează eparchiile, ca mai înainte de 1-a Ianuarie 1900 să stabilească precis și corect dotațiunile tuturor parohiilor noastre. Organele însărcinate cu acesta, adică cei puțin un comisar consistorial, presbiterul tractul și doi martori verificatori să se adopereze în calea constituțională a ameliora aceste dotațiuni la minimul normat în lege — prin ridicarea competențelor stolare și a prestațiunilor poporului în naturalii, prin asigurarea de moșii și realități parohiale în folosința preotului și prin fixarea de salare sau remunerațiuni din budgetul bisericesc. Acolo unde organul executiv află mijloce și putință de ameliorare dar' află rezistență la organele și corporațiunile din parohie, consistoarele eparchiale la propunerea aceluia, pot ridica competențele stolare și remunerația, salarul, din cassa bisericii, și fără invoirea corporațiunilor din parohie.

Iar' acolo, unde nici drpă toate aceste și nici cu suma de 50 fl. precisată mai jos, nu se va putea stabili venitul minimal (400 fl.) pe seama parochului, lipsa se acopere din fondul preoțesc al diecesei.

Un atare fond trebuie să-și înființeze fiecare eparchie încă sub decursul acestui an, ca așa pe 1 Ianuarie 1900 să se asigneze fiecărui paroch, a cărui dotațiune nu trece peste 800 fl. suma de 50 fl. anual.

Inființarea și administrarea acestui fond preoțesc rămâne o afacere internă a dieceselor, aceste înse datore sunt a implini întocmai cele stabilite în acest conclus,

chiar și pentru cazul, că la început ar trebui să facă un împrumut.

Măsurile luate de către legislativele eparchiale, referitoare la salarisarea protopresbiterilor, ca atare, rămân nealterate“.

Au mai vorbit apoi în ședința acesta nainte de amiazi deputații Ioan Sêrbu (Caransebeș), Mihail Popovici (Orșova) și V. Mangra (Arad), în contra propunerii comisiei; iar deputații: Petru Truța (Arad) Pavel Rotariu (Timișoara) și Dr. N. Oncu (Arad), pentru propunerea comisiei, deci pentru primirea condiționată a întregirii.

Dintre cei contra primirii, deputatul Mihail Popovici a presintat față de propunerea comisiei, următoarea contra-propunere:

Considerând că articolul de lege XIV din 1898 despre întregirea dotațiunii parohiale violază în mod expres prin dispozițiunile cuprinse în acel articol de lege, autonomia bisericii noastre ortodoxe naționale;

considerând că în puterea statutului organic congresul național-bisericesc este chemat a apăra autonomia bisericii și a lua poziția față cu ori-care ingerință cu vedită tendență de a vătămă organismul autonom al bisericii noastre;

considerând că regularea dotațiunii parohiale aparține exclusiv competenței autorităților noastre bisericești;

considerând în fine că prin conclusul de sub Nr. 73 din anul 1895, congresul național-bis s'a pronunțat limpede și categoric, că în afacerea dotațiunii clerului nu pôte admite de loc ingerința guvernului, accentuând clar și hotărît că o eventuală subvențiune din partea statului, primesc numai pentru cazul dacă se asemnă și se pune la dispoziția autorităților noastre superioare bisericesci într'o sumă generală pentru biserică, ca atare, iar nu preoților ca particulari:

În urma acestor considerante, Congresul național-bisericesc enunță că nu pôte primi întregirea dotațiunii sub condițiunile cuprinse în articolul de lege XIV din 1898.

Fiindcă pe la ora 1 d. a. dep. Dr. Oncu încă vorbea, s'a cerut încheierea ședinței și urmarea debaterii după prânz la 4 ore.

Ședința III.

Deschidându-se la 4 ore d. a. desbaterea mai departe, au mai luat cuvânt contra primirii întregirii, deputații Simeon Dămian (Brașov), Vasile Damian (Brad), Dr. Nestor Oprean (S.-Nic.-mare), — iar pentru primire deputații: Ignatie Papp (Arad), Mihail Cirlea (Abrud) care a făcut și un mic adaus la propunerea comisiei, Ioan cavalier de Pușcariu și Parteniu Cosma.

Și mai fură insinuați oratori, dar cerându-se încheierea discuției după Mih. Cirlea, desbaterea s'a încheiat, cu cei doi din urmă.

Au mai vorbit propunătorii N. Măneguț, Mih. Popovici și Dr. Mih. apoi a dat unele deslușiri I. P. S. Sa Metropolitul, și a urmat votarea a cărei rezultat a fost, că:

Congresul a acceptat, cu 40 voturi, contra 28, propunerea comisiei, de a se primi adecă condiționat întregirea venitelor preoțesci, dim-

preună cu adausul propus de deputatul P. Cosma.

Asupra amănuntelor debaterii din aceste două ședințe meritorice, vom reveni în numărul viitor.

D I V E R S E.

* *Programa* examenelor dela școlile pop. conf. gr. or. rom. din comunele bis. aparținătoare protopopiatului.

1. Cenadul ung. școlă cu clasele inf. în 1 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă cu clasele sup. în 1 Iunie s. n. 10 ore a. m.

2. Nădlac: școlă centrală cu clasele inf. în 5 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă centrală cu clasele sup. în 5 Iunie s. n. 10 ore a. m. școlă externă nouă cu clasele inf. în 5 Iunie s. n. 2 ore p. m. școlă externă Buchin cu clasele inf. în 5 Iunie s. n. 4 ore p. m.

3. Șeitin: școlă centr. mixtă cu clasele inf. în 6 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă centr. de fetițe cu clasele sup. în 6 Iunie s. n. 10 ore a. m. școlă centr. super. de băieți în 6 Iunie s. n. 2 ore p. m. școlă extern. mixtă cu clasele inf. în 6 Iunie s. n. 4 ore p. m.

4. Arad: școlă din strada Săcurei cl. inf. în 9 Iunie s. n. 7 ore a. m. școlă din strada Săcurei cl. sup. în 9 Iunie s. n. 9 ore a. m. școlă centr. de fetițe cu cl. inf. în 9 Iunie s. n. 2 ore p. m. școlă din strada Sapei cl. inf. în 10 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă din sub. Șega cl. inf. în 10 Iunie s. n. 3 ore p. m.

5. Sobotel: școlă de fetițe în 12 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă de băieți în 12 Iunie s. n. 10 ore a. m.

6. Măndruloc: școlă cu cl. inf. în 13 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă cu cl. sup. în 13 Iunie 10 ore a. m.

7. Cicir: în 13 Iunie s. n. 3 ore p. m.

8. Micălaca: I. în 16 Iunie s. n. 8 ore a. m. II. în 16 Iunie s. n. 10 ore a. m.

9. Arad Gaiu: în 17 Iunie s. n. 8 ore a. m.

10. Semlac: școl. cu cl. inf. în 21 Iunie s. n. 8 ore a. m. școl. cu cl. sup. în 21 Iunie s. n. 10 ore a. m.

11. Tornia: în 23 Iunie s. n. 2 ore p. m.

12. Batania: în 23 Iunie s. n. 8 ore a. m.

13. Peșca: școlă centrală cl. inf. mixte în 26 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă centrală cl. sup. de băieți în 26 Iunie s. n. 10 ore a. m. școlă externă cl. inf. mixte în 26 Iunie s. n. 3 ore p. m. școlă de fetițe cl. inf. în 27 Iunie s. n. 8 ore a. m. școlă de fetițe cl. sup. în 27 Iunie s. n. 10 ore a. m. școlă mixtă cl. inferioare din același edificiu în 17 Iunie s. n. 3 ore p. m.

Arad, 1899. Maiu 15/27. — *Moise Boșan*, protopopul insp. scol. cerc.

† *Necrolog*. Marta Pantea născ. Cosma ca fiică, cu soțul ei Ioan Pantea și fiica lor Iuliana, Văd. Maria Valtner născ. Cosma și fiica ei Maria mărit. Kellner, Dr. Gavril Cosma ca fiu, cu soția Livia Geron și fiii lor Liviu, Nerva și Partenie, Văd. Maria Cosma născ. Papp ca noră, cu fiii ei Virginiu, Gavril și Georgiu și Văd.

Maria Cosma născ Nestor ca noră, — în numele lor și a nenumăratelor lor rudeni anunță cu durere încetarea din viață în urma unui morb scurt a iubitului lor tată bunice și seceru Gavril Cosma senior întâmplată la 29 Mai st. n. seara la 11 ore în al 79-lea an al vieții.

Astrucarea osemintelor seumpului defunct s'a întâmplat Miercuri în 31 Mai s. n. d. a. la 4 ore după ritual bisericeii gr. or. române din loc. — Beiuș, la 30 Maiu 1899 st. n. Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

† *Necrolog*. Tânărul Pavel Boțco, prep. curs. al IV-lea, după un morb scurt și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 28 Maiu st. n. a. c., lăsând în cea mai mare jale pe iubita sa bunică, surori, frate, unchiu și mătașe.

Osemintele defunctului au fost redicate din casa P. P. D. Bălan, preot în Boroș-Ineu și depuse în cimiterul de acolo Luni în 29 Maiu n.

Actul înmormântării l-a săvârșit părintele Constantin Gurban, protopopul Boroșineului, asistat de preoții locali Dni Moldovan și Feier.

La sf. biserică după terminarea prohodului părintele protopop prin o cuvintare alasă a stors lacrimi din inimile tuturor; a fost însoțit decedatul de un public numeros și de conscolarii săi în numele căroram Dragoș a rostit la grăpă un cuvint de adio.

Defunctul a fost un tiner blând și diligent. — În veci amintirea lui!

* *Un tunel de opt-zeci kilometri*. — Districtele miniere din Colorado au hotărît construirea unui tunel colosal, care să le lege pe toate între ele. Acest tunel, menit să întrecă pe toate cele esistente din lumea întreagă, va avea o lungime totală de opt-zeci kilometri. Tunelul în chestiune va trebui apoi să traverseze niște masive muntoase de la o mie opt-sute până la trei mii metri de altitudine. Construcția lui deja s'a început și va dura cel puțin șase ani; el va fi iluminat pe tot parcursul prin nouă sute cinci-zeci lămpi cu incandescență.

C o n c u r s e.

Pentru deplinirea definitivă a postului de învățător a școlii gr. or. rom. clasa I micștă din opidul **B.-Comloș** cu termin de alegere la **30 de zile** după prima publicare.

Emolumintele: 300 fl. v. a. 3 orgii de paie, cortel liber cu 2 chilii, tindă, cameră, grajd și jumătate grădină intravilană.

Recurenții au a-și trimite recursele, ajustate conform legilor în vigoare, Prea On. D. protopresb. și inspector școlar Paul Miulescu în N.-Komlos cottul Torontal, și a-se presenta până la alegere în s. biserică.

Alegândul învățător, își va ocupa postul numai cu 1 Septemvrie 1899.

B. Comloș din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută la 2/14 Maiu 1899.

Ioan Ciocoran,
președinte.

Iuliu Vuia,
notar.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopop ases. consist. și inspector de școle.

—□—